

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 2649/09
בג"ץ 1105/06

1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
2. רופאים לזכויות אדם
3. כיאן – ארגון פמיניסטי

ע"י ב"כ דורי ספיבק ו/או הישאם שביאטה
ו/או גדיר ניקולא ו/או יובל לבנת ואח'
התכנית לזכויות אדם
התכנית לחינוך משפט קליני
אוניברסיטת תל אביב
קריית האוניברסיטה, רמת אביב, תל אביב 69978
טלפון: 03-6408361, פקס: 02-6407422

העותרים בבג"ץ 2649/09

נ ג ד

1. שר הבריאות
2. שר הרווחה
3. שר האוצר
4. שר הפנים
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466395 פקס: 02-6467011

5. המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ עוה"ד ארנה רוזן אמיר
שדרות וייצמן 13 ירושלים
טלפון: 02-6709353 פקס: 02-6510937

המשיבים בבג"ץ 2649/09

קו לעובד

ע"י ב"כ עוה"ד חני בן ישראל ו/או אח'
מרח' י.ל. פרץ 17, ת"ד 2319 תל-אביב 61022
טל: 03-6883766 פקס: 03-6883537

העותרת בבג"ץ 1105/06

נ ג ד

1. שר הרווחה
2. שר הבריאות
3. שר האוצר
4. שר הפנים
5. ועדת העבודה והרווחה של הכנסת

על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466395 פקס: 02-6467011

6. המוסד לביטוח לאומי
ע"י עו"ד אורנה רוזן-אמיר, מהלשכה המשפטית במל"ל
שד' וייצמן 13, ירושלים
טל: 02-6709353 פקס: 02-6510937
- המשיבים בבג"ץ 1105/06

בקשת ארכה מטעם המשיבים בבג"ץ 2649/09

בקשה לאיחוד הדיון עם בג"ץ 1105/06

בקשה לביטול הדיון הקבוע בבג"ץ 1105/06

1. בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן למשיבים ארכה של ששה חודשים להגשת כתב תשובה מטעמם, היינו עד ליום 1.7.10.
- בנוסף, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על איחוד הדיון בבג"ץ 2649/09 עם הדיון בבג"ץ 1105/06 קו לעובד נ. שר הרווחה ואח' ולקבוע כי המועד המשותף להגשת תגובה בעתירות אלה יהיה 1.7.10.
2. בהתאם לכך סבורים המשיבים כי יש לבטל את המועד שנקבע לדיון בבג"ץ 1105/06 (27.1.10).
3. להלן נפרט את נימוקי הבקשות.

(א) סקירת העתירות התלויות ועומדות

4. עניינה של עתירה זו בבקשת העותרת כי בית המשפט יורה למשיב 2, שר הרווחה, לעשות שימוש בסמכותו לפי סעיף 378 (ב) (1) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה 1995, (להלן: "חוק הביטוח הלאומי") לצורך קביעה, לאחר התייעצות עם מועצת המשיב 5, כי בני משפחה של אזרחים ותושבים ישראלים, היושבים בישראל על פי היתר כדין, אך מנועים מלקבל רישיונות ישיבה ארעיים בשל הוראות חוק האזרחות, יהיו זכאים לזכויות לפי חוק הביטוח הלאומי, הגם שאינם בגדר "תושב" והוצאו מפורשות מהגדרת "תושב" בסעיף 2 לחוק הביטוח הלאומי.

בנוסף מבקשת העותרת, כי בית המשפט הנכבד יורה למשיב 1, שר הבריאות, לעשות שימוש בסמכותו לפי סעיף 56(א)(1)(ד) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994 (להלן: "חוק ביטוח בריאות ממלכתי"), לצורך קביעה, באישור המשיבים 3 ו 4 של הסדרים מיוחדים בדבר רישום בקופת החולים ודרך מתן שירותים לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, לבני משפחה של אזרחים ותושבים ישראלים, היושבים בישראל על פי היתר, אך מנועים מלקבל רישיונות ישיבה ארעיים של חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) התשס"ג – 2003.

5. בבית משפט נכבד זה תלויה ועומדת עתירה דומה (בג"צ 1105/06 קו לעובד נ. שר הרווחה ואח') שבעניינה נתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע כי מהגרי עבודה המקיימים זיקה חזקה לישראל יהיו זכאים לזכויות לפי חוק הביטוח הלאומי ועל פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי הגם שאינם בגדר "תושב", כהגדרתו בחוק.

6. במאמר מוסגר יוער כי עתירה נוספת התלויה ועומדת בבית משפט נכבד זה היא בג"צ 5637/07 פלונית ואח' נ' שר הבריאות ואח' שעניינה בבקשת העותרות למתן טיפולים רפואיים לקורבנות סחר בבני אדם למטרות זנות, הנמצאות בישראל.

(ב) הועדה הבינמשרדית והדיונים בפניה

7. ביום 3.11.08 פנו שר הבריאות ושר הרווחה דאז לשרי האוצר, המשפטים, הפנים, ולמנכ"לית המוסד לביטוח לאומי, בבקשה להקים צוות בינמשרדי שידון, בין היתר, בסוגיות העולות בגדרה של עתירה זו.

וכך צוין במכתב הפנייה:

"לנוכח ריבוי המקרים בהם נדרשת המדינה להביע עמדה ביחס להחלת זכויות סוציאליות מכוח חוק הביטוח הלאומי כמו גם זכויות על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי על מי ששוהים בישראל אך אינם בגדר "תושב ישראל" על פי ההגדרה שבחוק הביטוח הלאומי (כולל עתירה לבג"צ של עמותת "קו לעובד" ופנייה אלינו של האגודה לזכויות האזרח בישראל), הוצע על ידי הגב' עו"ד אלטשולר מן הלשכה המשפטית של המוסד לביטוח לאומי וכן על ידי עו"ד נתן סמוך מן הלשכה המשפטית של משרד הבריאות (תוך התייעצות עם נציגת מחלקת בג"צים בפרקליטות המדינה), להקים צוות בינמשרדי שיבחן את הסוגיה, בשל ההשלכות הרחבות - תקציביות ומשפטיות - של כל החלטה שתתקבל בנושא. למותר לציין כי מדובר בסוגים שונים ובקבוצות שונות של שוהים בישראל, כדין ושלא כדין.

בשעתו, במסגרת הדיון בעתירה בבג"צ 494/03 שכוונה כנגד התיקון לחוק הביטוח הלאומי שהגדיר לראשונה מי אינו בגדר "תושב ישראל", נדחתה העתירה, ואולם הנשיא ברק ציין בשולי פסק דינו כדלקמן:

'משבאנו למסקנה, שהכלל הקבוע בסעיף 2א לחוק הביטוח הלאומי, כשלעצמו, אינו מפלה, מצטיירת טענתם של העותרים באור שונה: למעשה, העותרים מתקוממים נוכח היעדרו של "מנגנון חריגים", שיאפשר למוסד להתחשב במקרים יוצאי דופן, ולהכיר בתושבותם של מי שנושאים אשרות לשהייה זמנית, אך יצרו זיקה משמעותית לארץ והיא מהווה מרכז חייהם ... אלא שחוק הביטוח הלאומי דווקא מקיים מנגנון כללי לקביעת חריגים לתנאי הזכאות בו.

סעיף 378 לחוק, שכותרתו "סוגים מיוחדים של מבוטחים", מסמך בסעיף קטן ב(1) את שר העבודה והרווחה (בהתייעצות עם מועצת המוסד ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת) "לקבוע זכויות וחובות לפי חוק זה, כולן או מקצתן, בשטח שיקבע, לגבי מי שאינו תושב ישראל" ... אין מניעה כי בדרך זו תוכר זכאותם של מי שמקיימים זיקה חזקה לארץ, על אף שאינם נתפסים בהגדרת התושבות לפי סעיף 2א.

ראוי שהדבר ייבחן בכובד ראש ...

נוכח ההשלכות והמשמעויות השונות שעשויות להיות להחלטה כזו או אחרת בנדון, מוצע לפיכך כי הצוות יורכב מנציגי משרד האוצר, המשפטים, הפנים, הבריאות, הרווחה והשירותים החברתיים והמוסד לביטוח לאומי;

הצוות יביע דעתו, אם יש מקום לקבוע – בתקנות מכוח סעיף 378 לחוק הביטוח הלאומי ו/או מכוח סעיף 56 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי - זכויות כמו גם חובות על פי חוקים אלה למי שאינם תושבי ישראל, לאילו אוכלוסיות של מי שאינם תושבים ובאיזה היקף, והאם הענקת הזכויות תהיה מותנית בתשלום, ואם כן - באיזה שיעור.

הצוות ישקול בהמלצותיו השלכות תקציביות ואחרות.

כיוון שכאמור לעיל, עתירה בעניין זה תלויה ועומדת בבג"צ, וכמו כן ממתינה האגודה לזכויות האזרח לתשובה לפנייתה, נודה לכם אם תידרשו לנושא בדחיפות ותציעו נציג משרדכם, ובהמשך יתואם על דעת הנוגעים בדבר נוסח כתב המינוי לצוות הבינמשרדי". (ההדגשות שלי – ח.א.)

העתק המכתב מיום 3.11.08 מצורף ומסומן מש/1

8. ביום 11.6.09 אויש באופן סופי הצוות הבינמשרדי, בראשו סוכם (בישיבה מיום 30.6.09) כי יעמדו מר טוביה חורב, סמנכ"ל כלכלה וביטוח בריאות במשרד הבריאות ומר יגאל ברזני, סמנכ"ל ביטוח וגביה במוסד לביטוח לאומי.

כפי שפורט בתגובת המדינה לעתירה 2649/09 מיום 14.6.09, יתר חברי הצוות הם כדלקמן:

מר טוביה חורב, סמנכ"ל כלכלה וביטוח בריאות במשרד הבריאות;
מר עמוס ארבל, מנהל אגף מרשם ומעמד, רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול במשרד הפנים;
הגב' נעמה פלאי, ממונה (כניסה לישראל) בלשכה המשפטית, רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול במשרד הפנים;
מר יאיר זילברשטיין, רפרנט לענייני בריאות במשרד האוצר;
דב בארי, רפרנט לענייני ביטוח לאומי ורווחה במשרד האוצר;

מר יובל יעקובי, רפרנט תעסוקה וקליטה במשרד האוצר ;
 גב' יוכי גנסיך, מנהלת תחום עניינים מנהליים בפרקליטות המדינה ;
 גב' אביטל שטרנברג ממחלקת יעוץ וחקיקה במשרד המשפטים ;
 מר שי סומך ממחלקת יעוץ וחקיקה במשרד המשפטים ;
 גב' אהובה קרקובר, מנהלת תחום בכיר ארגון ומנהל ברשויות המקומיות במשרד הרווחה
 והשירותים החברתיים ;
 מר יגאל ברזני, סמנכ"ל ביטוח וגביה במוסד לביטוח לאומי ;
 גב' כרמית נאור, רפרנטית לענייני ביטוח וגביה בלשכה המשפטית של המוסד לביטוח
 לאומי.

9. ביום 30.6.09 התקיימה ישיבתה הראשונה של הוועדה. במסגרת ישיבה זו נקבעו יושבי
 הראש של הוועדה, וכן נסקרו במסגרת הישיבה הנושאים השונים שיעמדו על סדר יומה,
 בין היתר על רקע העתירות התלויות ועומדות בפני בית המשפט הנכבד, והאוכלוסיות
 השונות בגדרן. כן הוגדרו הנושאים אשר על הוועדה לדון בהם בטרם תגובש החלטה
 כלשהיא. לצורך התייחסות לנושאים האמורים, סוכם כי לדיון הבא של הוועדה יובאו
 נתונים לגבי האוכלוסיות הרלוונטיות לדיון.

10. ביום 27.7.09 התקיימה ישיבתה השניה של הוועדה. במסגרת ישיבה זו, מיפתה הוועדה את
 אוכלוסיות הנתונים הזרים השונות השוהות בישראל ואשר על הוועדה להידרש אליהן,
 בהקשרי חוק הביטוח הלאומי וכן חוק ביטוח בריאות ממלכתי. כמו כן נסקרו סוגי
 השירותים רפואיים הניתנים לעובדים זרים וכן נסקר הצו המפרט את סל שירותי
 הבריאות שלהם בהתאם להוראות הדין בישראל.

בין הקבוצות שמיפתה הוועדה ניתן למנות עובדים זרים על פי ענפים שונים כגון חקלאות,
 סיעוד ובניין ; אוכלוסיה השוהה בישראל באשרת ביקור ב/1 ; סטודנטים השוהים באשרת
 ישיבה מסוג א/2 ובני משפחותיהם באשרת ישיבה מסוג א/4 ; אנשי דת מזרמים שונים
 השוהים באשרת ישיבה מסוג א/3 ומשפחותיהם באשרת א/4 ; תיירים השוהים באשרת
 ביקור מסוג ב/2 ; מסתננים ממדינות שונות השוהים באשרת ביקור מסוג ב/1 לעומת
 מסתננים אחרים ; בעלי אשרה דיפלומטית או אשרת שירות ; עובדי משק בשגרירויות
 וקונסוליות ; עובדים יומיים מירדן ; קורבנות סחר בנשים ; פלסטינים בתהליכי איחוד
 משפחות עם אזרחים ישראלים השוהים בישראל בהיתר מת"ק ; תושבי איו"ש שהגישו
 בשנים האחרונות בקשה לתושבות בישראל מכוח מגורים בירושלים משנת 1967, 1972 או
 משנת 1987 ; פלסטינים בעלי היתר מת"ק על רקע טענת מאוימות ; נשות אסירים זרים
 שהבעל הוא תושב או אזרח ; קטינים השוהים בישראל ללא הוריהם ונשים במקלטים
 לנשים מוכות.

11. הועדה המשיכה בדיוניה והיא נתכנסה לשיבה נוספת ביום 29.10.09, אשר הוקדשה, בין היתר, לסקירה בנושא מבקשי מקלט במדינות השונות ושירותי הבריאות הניתנים להם ולסקירת המודלים השונים למתן שירותי בריאות בהתאם לקבוצות האוכלוסיה שהוגדרו בישיבת הועדה הקודמת.

12. ביום 8.12.09 התכנסה הועדה בפעם הרביעית. בתחילת הדיון הגיעה נציגת אגף שוק ההון ביטוח וחסכון באוצר, הגב' ליאורה הירשהורן. אשר נתנה סקירה על היקף סל הביטוח הרפואי הניתן לעובדים זרים המבוטחים על פי הפוליסות התקניות שאישר אגף שוק ההון ביטוח וחסכון, בהתאם להוראות הדיון, והיקף תחולתו.

13. מועד ישיבתה הבא של הישיבה קבוע ליום 29.12.09.

(ג) נימוקי הבקשות

14. להלן יבקשו המשיבים לפרט את נימוקיהם לבקשות השונות:

בקשת איחוד הדיון – שתי העתירות הנוכחיות עוסקות בשאלות עקרוניות דומות. לצורך גיבוש המענה לסוגיות העקרוניות הוקמה ועדה בינמשרדית על ידי שרי הבריאות והרווחה, שמטרתה לבחון את כלל האוכלוסיות העומדות על הפרק ואת ההשלכות המשמעויות של הסדרים כאלו ואחרים, בהתייחס לאוכלוסיות השונות, במבט רחב. בנסיבות אלה, נוכח הדימוין בשאלות המועלות בעתירות השונות, ונוכח הצורך לקיים דיון אחוד בידי ועדה אחת, ובשל הרצון לפרוש תמונה עובדתית, תקציבית ומשפטית רחבה ככל הניתן בפני בית המשפט – סבורים המשיבים כי ראוי לאחד את הדיון בשתי העתירות. איחוד הדיון יקדם בסופו של דבר את ערך יעילות הדיון, יבטיח כי ההערכה השיפוטית תיעשה על סמך ראיית התמונה הכוללת וימנע את הסיכון למתן הכרעות שיפוטיות שונות בהליכים שונים, הגם שעסקינן במאטריה אחת.

בקשת הארכת המועד – מן המפורט לעיל עולה כי הועדה פועלת בשקידה וביסודיות על מנת לבחון כנדרש את השאלות שעלו בעתירה הנדונה וכן בהתייחס לקבוצות אוכלוסיה נוספות. נוכח מורכבות הנושא וריבוי הקבוצות אליהן יש לתת את הדעת אגב בחינת הסוגיה, ההשלכות החברתיות והתקציביות העשויות להיות לכל החלטה, נראה כי הליך הבחינה של הוועדה הבינמשרדית מצריך זמן ניכר, והועדה אינה עומדת כעת בשלב הסיכומים וסיום הדיונים. נוכח האמור יקשה על המשיבים בשלב זה ליתן מענה ענייני לצו על תנאי, שעה שהדיונים של הועדה בנושא טרם הסתיימו ולמעשה טרם גובשה עמדה סופית בדבר הפעלת סמכות שרי הרווחה והבריאות, והיקף הפעלתה.

יוער עוד כי הפעלת סמכות שר הבריאות דורשת אף את אישורו של שר האוצר וכי הפעלת סמכותו של שר הרווחה מחייבת התייעצות עם מועצת המוסד לביטוח לאומי ואת אישור ועדת העבודה והרווחה.

לאור זאת, יבקשו המשיבים ארכה בת שישה חודשים להגשת תשובתם, היינו עד ליום 1.7.10.

בקשה לביטול הדיון בבג"צ 1105/06 – ככל שבית המשפט ייעתר לבקשת איחוד הדיון, ובהתחשב בכך שדיוני הועדה החלו אך טרם הסתיימו, וזאת נוכח מורכבותו של הסוגיות העומדות לדיון, – סבורים המשיבים כי אין מנוס מדחיית הדיון בבג"צ 1105/06.

15. לפיכך יהא זה מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשות.

16. תגובת ב"כ העותרים בבג"ץ 2649/09, עו"ד דורי ספיבק, מצורפת ומסומנת **כנספח מש/1**.

17. ב"כ העותרים בבג"ץ 1105/06, עו"ד חני בן ישראל מעמותת קו לעובד, מסרה כי תגיש תגובתה בנפרד לבית המשפט הנכבד.

י"א טבת תש"ע

28 דצמבר 2009

אריה רוזן אמיר
ב"כ המוסד לביטוח לאומי

חני אופק
סגנית בכירה לפרקליט המדינה

1/2N

בג"ץ 2649/09

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

האגודה לזכויות האזרח בישראל ואח'

בעניין:

על ידי ב"כ עוה"ד דורי ספיבק ו/או הישאם שבאיטה
ו/או אלה אלון ואח'
התכנית לזכויות אדם
התוכנית לחינוך משפטי קליני
אוניברסיטת תל אביב
קריית האוניברסיטה, רמת-אביב, תל-אביב 69978
טל': 03-6408361; פקס 02-6407422

העותרים

- נגד -

1-4 שר הבריאות ואח'

ע"י ב"כ מפרקליטות המדינה
מרח' צלאח א-דין, ירושלים
טל': 02-646-6666, פקס: 02-646-7011

5. המוסד לביטוח לאומי

ע"י ב"כ מהלשכה המשפטית של המל"ל
שד' וייצמן 13, ירושלים
טל': 02-670-9353, פקס: 02-651-0937

המשיבים

תגובת לבקשה לארכה להגשת תצהיר תשובה ולאיחוד דיון

ובקשה מחודשת מטעם העותרים למתן צו ביניים

בית המשפט הנכבד מתבקש:

1. לדחות את בקשת המשיבים למתן ארכה של שישה חודשים נוספים להגשת תצהיר תשובה מטעמם, ותחת זאת לקבוע מועד קרוב לדיון בהתנגדות המשיבים להפיכת הצו על תנאי, שניתן בתיק זה ביום 24.6.09, לצו מוחלט.
2. לדחות את בקשת המשיבים לאיחוד הדיון בין עתירה זו לעתירה בבג"צ 2649/09.
3. ליתן צו ביניים, לפיו עד להכרעה בעתירה זו, יינתנו (באמצעות אחת מקופות החולים ובמימון המדינה) שירותי בריאות הכלולים בסל הבריאות הקבוע בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994 (להלן: "חוק ביטוח בריאות") לבני משפחה של אזרחים ותושבים ישראלים, היושבים בישראל על פי היתר כדן, אך מנועים מלקבל רישיונות ישיבה ארעיים בשל הוראות חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) התשס"ג-2003 (להלן: "חוק האזרחות").

ואלה נימוקי העותרים:

1. בד בבד עם הגשת עתירה זו, ביום 24.3.09, הוגשה בקשה לדיון דחוף בה. כבוד השופט רובינשטיין נעתר לבקשה, וקבע כי העתירה תידון בתוך שלושה חודשים.
2. בבקשה לדיון דחוף (כמו גם בעתירה) הודגש כי במשך שנים ארוכות (ובחלק מהמקרים מאז שנת 2002) נשללת מקבוצה גדולה של בני משפחה של אזרחי ותושבי ישראל, ששהייתם בישראל הינה כדיון, ברציפות ולאורך שנים, האפשרות לקבל טיפולים רפואיים אלמנטאריים בקופות-החולים ובבתי-החולים. כמפורט בעתירה, המשמעות בחיי היומיום של כל אחד ואחד מאלפי אנשים אלה, החיים כאמור בישראל כדיון ביחד עם משפחותיהם, הינה קשה ובלתי נסבלת. מי שמחזיק בהיתר בלבד אינו זכאי לביטוח בריאות ממלכתי. חשבו לרגע קט על אישה, "נפגעת חוק האזרחות", השוהה בישראל על פי דין לאורך שנים, עובדת כאן ומגדלת כאן את ילדיה. הניחו שאותה אישה זקוקה לבדיקה ע"י גניקולוג; או לבדיקה ע"י רופא עור; או שהיא זקוקה לתרופה כלשהי; או לצילום רנטגן; או לבדיקת הריון. דמיינו את מצבו של אותו קטין, הזקוק לבדיקה רפואית פשוטה, או למרשם לתרופה פשוטה כדוגמת תרופה לטיפול אנטיביוטי בדלקת, ואינו יוכל לקבלו. מצבים רפואיים כמעט טריביאליים ושגרתיים, שאינם מטופלים, עשויים במקרה של אותה אישה או של אותו קטין להתדרדר בתוך תקופה יחסית קצרה למצבים רפואיים קשים הרבה יותר, אפילו למצבים מסכני חיים. אירועים שכאלה הם בגדר שגרת יומם של כל אותם אלפי בני-אדם המתגוררים בקרבנו, שעבורם ולטובתם הוגשה העתירה.
3. לנוכח האמור בתגובת המדינה לעתירה, הגישו העותרים ביום 21.6.09 בקשה למתן צו ביניים, ולפיו עד להכרעה בעתירה, יינתנו (באמצעות אחת מקופות החולים ובמימון המדינה) שירותי בריאות הכלולים בסל הבריאות הקבוע בחוק ביטוח בריאות לבני משפחה של אזרחים ותושבים ישראלים, היושבים בישראל על פי היתר כדיון, אך מנועים מלקבל רישיונות ישיבה ארעיים בשל הוראות חוק האזרחות.
4. ביום 24.6.09 התקיים הדיון בעתירה למתן צו על תנאי ובקשה למתן צו ביניים. בסיום הדיון ניתן צו על תנאי כמבוקש. לעומת זאת, בית-המשפט הנכבד לא נעתר לבקשה למתן צו ביניים, לאור הודעת המדינה על תחילת עבודת הוועדה, ותחת זאת ציין בהחלטתו כי: "הוועדה שנתמנתה לבחינת נושא העתירה תוכל לקבוע הסדרי ביניים אם יתברר כי נדרש זמן ניכר לקביעת ההסדר הקבוע".
5. נוכח האמור בבקשת המשיבים להארכת מועד ברור כעת, כי אכן יידרש עוד זמן ניכר עד לקביעת הסדר הקבוע, ועוד ברור כי הוועדה לא נדרשה עד כה לקביעת הסדרי ביניים לגבי שירותי בריאות בסיסיים החיוניים במיוחד, כאמור לעיל, לקבוצת השוהים בישראל כדיון בה עוסקת עתירה זו.

6. נשוב ונדגיש – חוק האזרחות מאפשר, מאז תוקן בשנת 2007, להגיש בקשות ל"שדרוג", שתיבחנה באופן פרטני מטעמים הומניטאריים – למשל, על רקע מצב רפואי סבוך ומורכב (ראו סעיף 1א3 לחוק). ואולם, עניינה של העתירה אינו במתן פתרונות למקרים הרפואיים הקשים על ידי בחינתם כמקרים הומניטאריים לאחר שהסתבכו, אלא בנגישות היומיומית לשירותי בריאות ולזכויות סוציאליות, מהם נהנה כל תושב בישראל בשעה שהוא נזקק להם. כל תושב ישראל נזקק להם מעת לעת, ללא שמצבו יהיה הומניטארי. ואכן, עניינה של העתירה במי שהם תושבי ישראל בפועל, אשר מנועים בשל הוראות חוק האזרחות לקבל תיעוד הניתן לתושבים. מטעם זה בלבד, ואף שהם תושבי ישראל, נשללו מהם הזכויות הבריאותיות והסוציאליות. לולא חוק האזרחות היו זכאים "לשדרג" את מעמדם, ואגב כך לזכות ממילא בשירותים אלה. את הזכויות, שניטלו מהם ללא קשר לתכליתו של החוק, מבקשת העתירה להשיב להם.

7. המחוקק, פרקליטות המדינה ובית-משפט נכבד זה חזרו והדגישו לאורך כל השנים מאז נחקק חוק האזרחות שתכליתו היא ביטחונית בלבד. המטרה במתן ההיתרים ובמניעת "שדרוגם" לרישיונות ישיבה ארעיים, הודגש שוב ושוב, הינה אך ורק למנוע מתן "תיעוד ישראלי", אשר מאפשר מעבר חופשי בין שטחי הרשות הפלסטינית לבין ישראל. מכאן, שמצב דברים בלתי אנושי, לפיו קבוצת גדולה של בני משפחה של אזרחי ותושבי ישראל, רבים מהם קטינים, המתגוררים בישראל כדין, אינם זכאים לשירותי בריאות אלמנטאריים ולשירותים סוציאליים אחרים, אינו מצב שלו התכוון המחוקק.

8. ביטחון המדינה לא יפגע כהוא זה אם יינתנו לכל אלה השירותים האלמנטאריים להם הם זכאים ובהם עוסקת עתירה זו, וספציפית באופן מיידי שירותי בריאות כמבוקש בגדר בקשה לצו ביניים זו. ודוקו – מדובר בקבוצה קטנה ויחידה, של כמה אלפי בני אדם מבין המיליונים החיים כיום כדין ולאורך שנים בישראל לגביה לא נקבע בדין הסדר בדבר קבלת שירותי בריאות ושירותים סוציאליים אחרים. במה חטאו? מדוע דווקא הם הושמו בקטגוריה משפטית פוגענית זו?

9. לאור כל האמור, ברור כי נדרש בגדר עתירה זו סעד זמני, שימנע המשך הפגיעה באותה קבוצת אוכלוסייה, החיה בקרבנו, שכאמור לעיל הפגיעה בזכויותיה הינה קשה, בלתי מידתית ותסרת כל תכלית. העובדה שהמדינה ראתה לנכון להקים צוות בין משרדי נרחב לבחינת הנושא אותו מעוררת העתירה אינה מחלישה את התביעה לקבלת סעד זמני כאמור, אלא להיפך, מחזקת אותה, שכן יש בה כדי להעיד שהמדינה סבורה שיש בסיס משפטי, ולו לכאורי, לטענות העותרות כאן, באופן המצדיק בדיקה יסודית ומדוקדקת שלהם.

10. כאן המקום לציין כי, בניגוד לטענת המדינה, ועל אף קווי דמיון מסויימים, יש מקום להבחין בין קבוצת מהגרי העבודה בעלי זיקה חזקה לישראל (כאלה השוהים כאן שנים רבות), בהם עוסקת העתירה בבג"צ 1105/06, לבין הקבוצה בה עוסקת עתירה זו. על פי סעיף 1ד לחוק עובדים זרים, תשנ"א-1991, מהגרי עבודה זכאים לכך שמעבידם יסדיר להם, על חשבונם, ביטוח רפואי פרטי. הגם שמדובר בהסדר ביטוחי הנחות בצורה משמעותית מביטוח בריאות

ממלכתי, עדיין מדובר בהסדר שככלל מאפשר לחברי אותה קבוצה לקבל, בתנאים וחריגים מסוימים, ועד להכרעה בעתירה זו, שירותי בריאות בסיסיים. לא כך בענייננו. נזכיר, כי על הקבוצה בה עוסקת העתירה נמנים מי שהם תושבי ישראל בפועל, אשר מנועים בשל הוראות חוק האזרחות לקבל תיעוד הניתן לתושבים. מטעם זה בלבד, ואף שהם תושבי ישראל, נשללו מהם הזכויות הבריאותיות והסוציאליות. לולא חוק האזרחות היו זכאים "לשדרג" את מעמדם, ואגב כך לזכות ממילא בשירותים אלה. מכאן הדחיפות המיוחדת במתן פתרון ביניים למתן שירותי בריאות לאותה קבוצה קטנה ויחידה, של כמה אלפי בני אדם מביין המיליונים החיים כיום כזין ולאורד שנים בישראל לגביה לא נקבע בדין הסדר בדבר קבלת שירותי בריאות.

11. לפיכך, העותרות מתנגדות גם לבקשה לאיחוד הדין בין העתירה בבג"צ 1105/06 לעתירה זו.

12. מאזן הנוחות והעדר חפיפה בין הסעד הזמני לצווים המוחלטים המבוקשים:

12.1 צו הביניים המבוקש עניינו בזכויות בריאות (להבדיל מן הזכויות הסוציאליות האחרות בהן עוסקת העתירה), ואף לגביהן ברור כי תחולת הצו הינה לתקופה מוגבלת בלבד, עד להחלטה אחרת של בית-משפט נכבד זה.

12.2 מאזן הנוחות נוטה אם כן במובהק לטובת העותרות, שכן אין ספק שצרכי הבריאות של האוכלוסייה בה עוסקת עתירה זו, חלק לא מבוטל מהם קטינים, הינם זחופים, לפחות במובן זה שמי שזקוק לבדיקת רופא, לתרופה אלמנטרית (ודי לחשוב על תמהירות בה צריכים לקחת אנטיביוטיקה במקרה של הדלקת הפשוטה ביותר, כדי להבין כמה דברים אמורים), או לטיפול כלשהו, אינו יכול ברוב המקרים לחכות משך חודשים ארוכים עד לקבלת השירות. מאידך, מבחינת המדינה, מדובר בצו זמני והפיך. ככל שהמדינה תוכל בהמשך הדרך להצביע על תכלית כלשהי לשלילת הזכויות, היא תוכל כמובן לשוב ולפנות לבית-משפט נכבד זה לצורך קיום דיון מחודש בצו הביניים.

13. נוכח כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כאמור בכותרת בקשה זו.

עודד פלר, עו"ד

דורי ספקט, עו"ד

ב"כ העותרות

נחתם היום ה- 27.12.09